

SUMMARY.

**Dissemination of International Humanitarian Law
within the French Armed Forces**

Despite the changing nature of the armed conflicts, the main actors still remain the military; they must know the law of war in order to be able to apply it during operations abroad. The dissemination of the Geneva Conventions is an essential factor to their application. The four Geneva Conventions of 12 August 1949 and the two Protocols additional to them of 8 June 1977 moreover recall the necessity to disseminate their contents, most in particular within the Armed Forces. It seemed interesting to us to see how this dissemination is carried out within the French army. So the study is on the main components: the Air Force, the Medical Service, the Navy and the Army. France takes a lively interest in the matter, as is shown by the directive taken by the Minister of Defence, Pierre Joxe, on 15 April 1991.

The Air Force, the Medical Service and the Navy devote some hours to IHL instruction, but the greatest efforts are made in the Army. There, of course, the military are given a training *stricto sensu* and, within the framework of the training for exercising authority (FEXA), they must acquire an irreproachable ethical attitude. So, all French servicemen are alive to the law of war.

Actually, there is a political will in France which finds expression in the allowance of financial means. But the limitations are of a practical nature: the programmes cannot be extended endlessly and the contents of the Geneva Conventions is very vast. Moreover, jurists who are specialised in the Geneva Conventions should be entrusted with the task of giving this instruction.

SAMENVATTING.

**De verspreiding van het internationale humanitaire recht
bij de Franse strijdkrachten**

Ondanks de wijzigende aard van de internationale conflicten blijven de militairen de belangrijkste acteurs ervan; zij moeten het oorlogsrecht kennen om het tijdens operaties in het buitenland te kunnen toepassen. Voor de toepassing van de Conventies van Genève is hun verspreiding onontbeerlijk. De vier Conventies van 12 augustus 1949 en de twee Aanvullende Protocolen van 8 juni 1977 wijzen trouwens op de noodzaak dat hun inhoud wordt verspreid, heel in het bijzonder bij de strijdkrachten.

Het leek ons interessant eens te bekijken hoe deze verspreiding in het Franse leger geschiedt. De studie betreft dan ook zijn belangrijkste onderdelen: het luchtleger, de gezondheidsdienst, de marine en het landleger. Voor Frankrijk is dit heel belangrijk,

zoals blijkt uit de richtlijn die de Minister van Defensie, Pierre Joxe, op 15 april 1991 heeft uitgevaardigd.

Bij het luchtleger, de gezondheidsdienst en de marine worden enkele uren gewijd aan het onderwijs van het IHR. De grootste inspanningen echter worden bij het landleger geleverd. Met betrekking tot de wijze van verspreiding heeft het drie richtlijnen uitgevaardigd. De militairen krijgen er uiteraard onderwijs stricto sensu en, in het kader van de opleiding in het uitoefenen van gezag, moeten zij een onberispelijk ethisch gedrag aankweken. Alle Franse militairen zijn zich dus bewust van het oorlogsrecht.

In Frankrijk bestaat er wel degelijk een politieke wil die tot uiting wordt gebracht in de toekenning van financiële middelen. Maar de beperkingen zijn van praktische aard : de programma's kunnen niet oneindig worden uitgebreid en de inhoud van de Conventies is zeer ruim. Het Franse leger levert lovenswaardige inspanningen om het IHR te verspreiden, maar alles kan nog worden bijgeschaafd, zowel op het stuk van het aantal lesuren dat men aanzienlijk zou kunnen opdrijven, als op het stuk van de gebruikte onderwijsmiddelen. Daarbij zou dit onderwijs moeten kunnen worden verstrekt door rechtsgeleerden die in de Conventies van Genève gespecialiseerd zijn.

ZUSAMMENFASSUNG.

Die Verbreitung des humanitären Völkerrechts innerhalb der französischen Streitkräfte

Auch bei der sich ändernden Art des bewaffneten Konflikts fungieren die Soldaten weiterhin als Hauptteilnehmer am Kriegsgeschehen, wobei sie des Kriegsvölkerrechts kundig sein sollten, um dessen Anwendung bei möglichen Auslandseinsätzen sicherstellen zu können. Ein wesentlicher Faktor für die Umsetzung der Genfer Konventionen in die Praxis liegt in deren Verbreitung. An die Notwendigkeit der Verbreitung des jeweiligen Inhalts insbesondere im Streitkräftekreis wird übrigens im Wortlaut der vier Konventionen vom 12. August 1949 bzw. der zwei Zusatzprotokolle vom 8. Juni 1977 erinnert.

Von Interesse schien uns festzustellen, wie die Verbreitung in der französischen Armee zustandekommt. Die Studie befasst sich deshalb mit ihren Hauptkomponenten : Luftstreitkräfte, Sanitätsdienst, Marine und Heer. Wie die am 15. April 1991 von Verteidigungsminister Pierre Joxe erlassene Richtlinie erkennen lässt, hat Frankreich lebhaftes Interesse am Thema.

Dem Unterricht des humanitären Völkerrechts werden in den Luftstreitkräften, im Sanitätsdienst und in der Marine einige Stunden gewidmet. Die grösste Anstrengung wird aber vom Heer geleistet. Es hat drei Richtlinien betreffend die Einzelbestimmungen für die Verbreitung erlassen. Die Soldaten erhalten dabei Unterricht im engeren Sinn und müssen im Rahmen der Ausbildung in der Ausübung der Machtbefugnis sich ein einwandfreies ethisches Verhalten aneignen. Alle französischen Soldaten werden also für das Kriegsvölkerrecht sensibilisiert.

In Frankreich besteht zwar ein politischer Wille, der in der Bewilligung von Geldmitteln zum Ausdruck kommt. Die Grenzen sind aber praktischer Art : die Programme lassen

sich nicht ins Unendliche erweitern und die Genfer Konventionen sind inhaltlich sehr umfassend. Die französische Armee macht zur Verbreitung des humanitären Völkerrechts lobenswerte Anstrengungen, doch könnten Verbesserungen hinzukommen, sei es hinsichtlich der Stundenzahl, die in bedeutendem Masse erhöht werden könnte, oder hinsichtlich der eingesetzten Lehrmittel, wobei der Unterricht an Fachjuristen für die Genfer Konventionen übertragen werden müsste.

RIASSUNTO.

La diffusione del diritto internazionale umanitario nelle forze armate francesi

Nonostante l'evoluzione della natura dei conflitti armati, i principali protagonisti di essi restano i militari che hanno il dovere di conoscere il diritto bellico per poterlo rispettare durante le operazioni. La diffusione delle Convenzioni di Ginevra rappresenta un elemento essenziale ai fini dell'applicazione di esse. Le quattro Convenzioni del 12 agosto 1949 e i due Protocolli addizionali dell'8 giugno 1977 contengono previsioni sulla necessità di diffondere il loro contenuto nelle forze armate.

Ci è sembrato interessante vedere come questa diffusione sia stata effettuata nei corpi militari francesi. Lo studio si sofferma sui corpi principali: l'aeronautica, la sanità militare, la marina e l'esercito. La Francia è assai interessata a tale materia, come dimostra la direttiva adottata dal Ministro della Difesa, Pierre Joxe, il 15 aprile 1991.

Il diritto internazionale umanitario è insegnato all'aeronautica, al corpo di sanità militare e alla marina. Ma gli sforzi maggiori si rivolgono all'esercito. Sono state infatti adottate ben tre direttive sulle modalità di diffusione del diritto internazionale umanitario. I militari ricevono un insegnamento teorico, e inoltre nel quadro della formazione all'esercizio dell'autorità, essi devono acquisire un comportamento irreprensibile. L'intera armata francese viene così sensibilizzata al diritto bellico.

In Francia la volontà politica di diffondere il diritto internazionale umanitario si manifesta mediante la concessione di mezzi finanziari; vi sono tuttavia limiti di ordine pratico: i programmi di educazione hanno una durata temporale limitata e le Convenzioni di Ginevra hanno un contenuto molto ampio. L'esercito francese compie un grande sforzo per diffondere il diritto internazionale umanitario ma potrebbe essere fatto di più; si potrebbero aumentare le ore di insegnamento, si potrebbero utilizzare diversi metodi pedagogici e in ogni caso l'insegnamento dovrebbe essere affidato a giuristi che abbiano una conoscenza specialistica delle Convenzioni di Ginevra.

RESUMEN.

La difusión del derecho humanitario en las fuerzas armadas francesas.

A pesar de la evolución de la naturaleza de los conflictos armados, los principales actores quedan militares que deben conocer el derecho de la guerra a fin de ponerlo en práctica durante operaciones en el extranjero. La difusión de los convenios de Ginebra constituye un elemento esencial para su aplicación. Los cuatros convenios del 12 de agosto de 1949 así como los dos Protocolos adicionales del 8 de junio de 1977 recuerdan por otra parte la necesidad de difundir su contenido particularmente dentro de las fuerzas armadas.

Nos ha parecido interesante de examinar cómo se efectúa esta difusión dentro del ejército francés. Así pues el estudio enfoca sus componentes principales: el ejército del aire, el servicio de salud, la marina y el ejército de tierra. Francia muestra un gran interés por esta materia como se desprende de la directiva tomada por el Ministro de Defensa, Pierre Joxe, el 15 de abril de 1991.

Se dedican algunas horas a la enseñanza del DIH en el ejército del aire, en el servicio de salud y en la marina. Pero es el ejército de tierra que se empeña lo más. Ha decretado tres directivas con respecto a las modalidades de esta difusión. Por supuesto los militares reciben una enseñanza strictu sensu y en el marco de la formación al ejercicio de la autoridad (FEXA), deben adquirir un comportamiento ético irreprochable. Pues todos los militares franceses tienen consciencia del derecho de la guerra.

Ya existe en Francia una voluntad política que se traduce por la atribución de medios financieros. Pero las restricciones son de orden práctico : es imposible ampliar los programas hasta el infinito y los Convenios de Ginebra tienen un contenido particularmente largo. El ejército francés hace esfuerzos loables para difundir el DIH pero se podría mejorar el sistema que sea al nivel de los horarios que se podrían aumentar, o al nivel e los medios pedagógicos empleados. Por otra parte esta enseñanza debería ser proporcionada por juristas especializados en los Convenios de Ginebra.